

Geliş Tarihi / Received Date
09.10.2022

Kabul Tarihi / Accepted Date
26.07.2023

Bilgiye Erişimde Dijital Okuryazarlık Kullanımı: Muş Alparslan Üniversitesi Gazetecilik Bölümü 2. Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma ¹

*Use of Digital Literacy in Accessing Information: A Research on Muş Alparslan
University Journalism Department 2nd Year Students*

Tülay YAZICI²

Öz

Teknolojik devrimin ortaya çıkışı sonucunda bilginin erişim ve kullanım biçimleri de değişmiştir. Dijital okuryazarlık, elektronik ortamdaki dijital metinlere erişim, değerlendirme ve anlama becerilerini ortaya çıkarmıştır. Dijital okuryazarlık, kullanıcıların ve özellikle öğrencilerin kişisel, çalışma ve işle ilgili hedeflerine ulaşmaları için dijital teknolojileri kullanma beceri ve yeteneklerini ifade etmektedir. Bu yeteneklerin yanı sıra iletişim, işbirliği ve ekip çalışmasını, dijital ortamda sosyal farkındalığı, e-güvenlik anlayışını ve yeni bilgilerin oluşturulmasını da kapsamaktadır.

Dijital okuryazarlık özelinde bilgi okuryazarlığı, bilgiye erişim ve bilginin kullanımı çok önemlidir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, özellikle dijital yerliler olarak ifade edilen yeni nesil öğrencilerin bilgiye erişimde dijital okuryazarlık kullanımını nasıl yaptıklarını, hangi yöntem ve araçlarla gerçekleştirdiklerini belirlemektir. Araştırma görüşmeleri çevrimiçi (online) ortamda Muş Alparslan Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü 2. sınıfta eğitim gören toplam 10 öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşmeler şeklinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler neticesinde elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler sonucunda, bilgiye erişimde dijital okuryazarlık kullanımı bağlamında, bilgi ve iletişim teknolojilerinin, bilgi edinme sürecinde de öğrenciler tarafından sıklıkla ve yoğunlukta kullanıldığı, bilgiye erişimde teknolojik eğitim ve kullanım tecrübelerine sahip olan öğrencilerin, dijital okuryazarlık sürecinde bağımsız ve özyönetimli oldukları, dijital okuryazarlık konusunda eksikliklerinin, avantaj ve dezavantajlarının farkında oldukları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Bilgi, Dijital Yerliler, Bilgi Okuryazarlığı, Dijital Okuryazarlık.

¹ Bu araştırma, Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 30/05/2022 tarih ve 51120 sayılı karar ile etik yönden uygun bulunmuştur.

² Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Muş/TÜRKİYE, E-mail: t.yazici@alparslan.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4848-449X

Abstract

As a result of the emergence of the technological revolution, the access, and use of information have also changed. Digital literacy has revealed the skills of accessing, evaluating, and understanding digital texts in the electronic environment. Digital literacy refers to the skills and abilities of users, especially students, to use digital technologies to achieve their personal, work, and business goals. In addition to these abilities, it also includes communication, cooperation and teamwork, social awareness in the digital environment, e-security understanding, and the creation of new information.

Information literacy, access to information, and use of information are very important in digital literacy. In this context, this study aims to determine how the new generation of students, who are expressed as digital natives, use digital literacy to access information and which methods and tools they use. The interviews were conducted in the form of semi-structured interviews with a total of 10 students studying in the 2nd year of the Department of Journalism, Faculty of Communication at Muş Alparslan University. The data obtained from the interviews were evaluated with the content analysis method. The findings revealed that in the context of using digital literacy in accessing information, information and communication technologies are frequently and intensively used by students in the process of obtaining information. Additionally, the results indicated that students who have technological education and experience in accessing information are independent and self-directed in the digital literacy process, and they are aware of their shortcomings in digital literacy as well as the advantages and disadvantages of information and communication technologies.

Keywords: Digitalization, Information, Digital Natives, Information Literacy, Digital Literacy.

Giriş

Teknolojinin yaşamsal alanlarımızı etkilemesi ve kendine ait kullanımları hayata geçirmesi geçmişin alışkanlıklarını değiştirmiştir. Özellikle teknoloji ve interneti kullanmalarına rağmen, geçmiş alışkanlıklarını sürdüren ve geleneksel yöntemleri kullanmayı daha çok tercih eden dijital göçmenlerle (digital immigrants), internet ve teknoloji ile belirlenmiş bir dünyanın bireyi olarak yaşayan ve dijital ortam ve araçları sürekli kullanan dijital yerliler (digital natives), iki yaşam örneğini temsil etmektedir. Bu nedenle dijital göçmenlerin ve dijital yerlilerin yaşam biçimleri, bilgi edinme alışkanlıkları ve paylaşımları birbirinden farklıdır.

Teknoloji ile birlikte ortaya çıkan dijital dünyada, dijital araç kullanımının yanı sıra, dijital içeriklere erişim, kullanma ve paylaşım için gerekli bilişsel ve teknik beceriler, dijital okuryazarlık tanımları genelinde yer almaktadır. Dijital ortamda belirli becerileri içeren dijital okuryazarlık, yalnızca dijital araçları kullanmak, internet ortamında arama yapmak veya boş zamanı geçirmek üzere internet kullanımından daha kapsamlı ve bilinçli bir kullanım durumunu ifade etmektedir. Dijital okuryazarlık bağlamında dijital ortamlar bilgiyi arama ve edinme sürecinde temel bilgi kaynağı olarak görülmekte ve kullanılmaktadır. Tüm bu dijital süreçlerin değişiminde, dijital yerli olarak kabul edilen bugünün öğrencilerinin öğrenme biçimleri de ciddi anlamda değişmiştir. Öğrenciler sosyalleşmenin yanı sıra, öğrenme süreçlerinde de teknolojiyi kullanmaktadırlar. Bilginin en önemli değerlerden biri olduğu gerçeğinden hareketle, teknoloji ile şekillenen bilgiye erişim, doğrulama ve paylaşma, yeni neslin bilgi okuryazarlığı pratikleri arasında yer almaktadır.

Bilgi okuryazarlığı bağlamında, bilgiye erişim, bilgi kaynakları, doğrulama, eleştirel düşünme, bilinçli olma çok önemli ve gereklidir. Bilginin dijital ortamlara taşınarak, dijital araçlarla var olması, üretilmesi ve paylaşılması da dijital okuryazarlık kullanımıyla mümkün olmaktadır. Dijital araçları uygun şekilde kullanmanın ifadesi olan dijital okuryazarlık; doğru kaynaklara erişmek, elde ettiği bilgiyi doğrulamak, yönetmek, analiz etmek, değerlendirme yapmak, yeni bilgiler üretmek ve iletişim kurmak için dijital araçları doğru şekilde kullanmaktır.

Dijital dönüşüm süreci hayatın her alanını etkilemiştir. Gündelik hayat pratiklerinden ekonomiye, iş yapma biçimlerinden kamu yönetim uygulamalarına, eğitimden sağlığa ve sosyal hayatın düzenini sağlayan birçok alanda bu dönüşümün etkisi yaşanmaktadır. Dijital dönüşümde teknolojik gelişmeler ve bu gelişmelerin etkilediği insan faktörü çok önemlidir. Dijital yerli olarak ifade edilen üniversite öğrencileri açısından dijital okuryazarlık ve bilgi okuryazarlığı konuları da bu bağlamda önemlidir. Bu açıdan bakıldığında çalışmanın amacı, yeni nesil öğrencilerin bilgiye erişimde dijital okuryazarlık kullanımını nasıl yaptıklarını, hangi yöntem ve araçlarla gerçekleştirdiklerini belirlemektir. Bu bağlamda çalışmada bilgiye erişimde dijital okuryazarlık kullanımı, Gazetecilik bölümü öğrencileri örnekleme çerçevesinde incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Literatürde bilgi okuryazarlığı kavramının farklı konularla ilişkilendirildiği, özellikle öğretmenler ve öğrencilerle yapılan çalışmalar yer almaktadır. 2010 yılında gerçekleştirilen bilgi okuryazarlığı ve ilgili diğer kavramların analiz edilerek kavramı oluşturan temel unsurların belirlendiği çalışma (Kurbanoglu, 2010), sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeylerinin değerlendirilmesine yönelik gerçekleştirilen çalışma (Ünal, 2015) ve üniversite öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı becerilerinin değerlendirilmesine yönelik gerçekleştirilen çalışmalar (Özel, 2016; Yıldırım, 2016) örnek olarak verilebilir. Alanyazında daha önce bilgiye erişimde dijital okuryazarlık bağlamında İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü öğrencileri örnekleminde incelenen bir çalışma olmaması nedeniyle bu çalışma önemlidir ve araştırma bölümünden elde edilen veriler doğrultusunda bilgiye erişim yöntemleri, değişim ve kullanım özellikleri ile ilgili başka bir bakış açısı kazandırması ve literatüre katkı sağlaması çalışmada amaçlanmaktadır.

Dijital Okuryazarlık

Dijital okuryazarlık, internetle birlikte 1990'lı yıllarda ortaya çıkmıştır. 1997'de Paul Gilster, ilk kez "dijital okuryazarlık" terimini kullanmıştır (Gilster, 1997). Dijital okuryazarlık tanımını, "bilgisayarlar aracılığıyla sunulduğunda çok çeşitli kaynaklardan gelen çoklu formatlardaki bilgileri anlama ve kullanma yeteneği" olarak ifade etmiştir. Dijital okuryazarlığın bir beceri olduğunu belirten Gilster, dijital okuryazarlıkta bilginin eleştirel olarak değerlendirildiğini ve bilginin kullanılması için karar verebilme becerilerinin gerektiğini ifade etmiştir (Brown, 2020; Lankshear ve Knobel, 2006). Bennett ise; dijital okuryazarlığın bireysel bağlamda, akademik alanda ve profesyonel süreçler için farklı teknolojilere erişim, beceri ve pratiklerden oluştuğunu belirtmiştir (2014: 1).

Dijital okuryazarlık, İngiltere Joint Information Systems Committee tarafından yayınlanan raporda şöyle tanımlanmaktadır (JISC, 2011: 2-3):

- Bireylerin dijital bir toplumda yaşama, öğrenme ve çalışmalarını için olması gereken okuryazarlıkların bütünü.
- Bilgisayar, medya ve enformasyon okuryazarlıklarının bütünü olarak dijital ağları kullanarak iletişim kurma ve iş birliği yapma.
- Dijital sistemler üzerinden araştırma yapma ve öğrenme.
- Bilinçli kararlar vermek ve hedeflere ulaşmak için dijital araçları ve medyayı kullanma.

Wan Ng, dijital okuryazarlıkla ilgili; teknik, bilişsel ve sosyal-duygusal olarak üç boyutun birleşiminin yer aldığı bir model geliştirmiştir. Günlük işlerde bilgisayar ve iletişim teknolojilerini kullanabilmek için teknik ve operasyonel becerilere sahip olmak teknik boyutta yer almaktadır. Bilişsel boyutta “iletişim” kurmak yer almaktadır. Sosyal-duygusal boyutta ise; sosyalleşmek ve öğrenmek için interneti güvenli ve mahremiyeti korumak amaçlı sorumlu bir şekilde kullanmak yer almaktadır (Ng, 2012). Dijital ortam içerisinde okuma ve yazma eylemlerinin ifadesi olarak belirtebileceğimiz dijital okuryazarlık, bilgiye doğru kanallarla ve doğru yöntemlerle ulaşma, doğru bilgiyi üretme ve bu doğrultuda paylaşma temelinde gerçekleşmektedir. Bunları yaparken öğrenme ve öğretmede teknolojiyi kullanma becerilerine sahip olmak gerekmektedir.

Spires ve Bartlett (2012) dijital okuryazarlıkla ilişkili süreçleri, dijital içeriğin bulunması ve tüketilmesi, dijital içeriğin oluşturulması ve dijital içeriğin iletilmesi olmak üzere üç kategoride açıklamıştır ve bilgiler Görsel 1.’de yer almaktadır. Dijital okuryazarlık ile ilgili uygulamalar, hem eleştirel bağlamda bir değerlendirme sürecini kullanır, hem de dijital içeriğin bulunması, tüketilmesi, oluşturulması ve iletilmesi becerilerini içerir.

Görsel 1. Dijital Okuryazarlık Uygulamaları (Spire ve Bartlett, 2012).

Phuapan, Viriyavejakul ve Pimdee (2015) tarafından geliştirilen dijital okuryazarlık becerileri 8 başlık altında belirtilmiştir:

Erişim: Verileri elde etmek toplamak, verilere ait kaynağı belirlemek ve elde edilen verileri yeniden kullanmak amacıyla geri alabilmek için olması gereken yetenektir.

Yönetme: Kaynağı doğru ve kolay şekilde değerlendirmek amacıyla kullanmaktır.

Entegrasyon: Diğer tüm bileşenlerle ilişki kurma yeteneğidir. Bilgi İletişim Teknolojileri (BİT) cihazları aracılığıyla bilginin anlamını çıkarmak ve yorumlamak yetenek gerektirir.

Değerlendirme: Bilginin güncelliğini ve yararlılığını değerlendirmektir.

Oluşturma: Uygun medya oluşturmak, medya cihazlarının sahip olduğu avantajları anlamak ve uygulamak.

İletişim: Dijital ortamlarda diğer kişilerle iletişim ve etkileşim kurmak.

Analiz: Medyada yer alan süreç, mantık ve amaç anlaşılmalıdır. Bireylerin ayrı olarak sahip oldukları inançları ve davranışları ile ilgili yapılan yorumların farklılığını kontrol edebilmek önemlidir.

Sentez: Yeni bir bilgi yaratmak için gerekli bilgileri bir araya getirmektir.

Teknoloji ve dijitalleşme hayatın bir çok alanını değiştirmiştir. Bu değişimin etkileri kullanım amacına, yöntemine ve kullanım içeriğine göre değişmektedir. Kullanım özellikleri değiştikçe olumlu veya olumsuz etkiler de şekillenmektedir. Eğitim sürecinde dijital ortam ve araçlarla etkileşim halinde olan öğrenciler, öğrenme ihtiyaçlarını dijital teknolojilerle gerçekleştirmektedirler. Dijitalleşme ve öğrenci ilişkisinde eğitim süreci hem olumlu hem de olumsuz anlamda etkilenmektedir.

Dijital teknolojilerin eğitim sürecinde kullanılmasının ortaya çıkardığı olumlu etki bağlamında, eğitim alanındaki konular hakkında yazılmış hazır materyale erişim kolaylaşmıştır. Olumsuz etki anlamında ise, insanları yaratıcılıktan uzaklaştırarak tembelliğe teşvik etmesi gibi olumsuz durumlara neden olmaktadır (Evering ve Moorman, 2012: 37). Bunun yanı sıra, dijital teknoloji kullanımı sonucunda sahip olunan bilgilerin zıtlık içermesi ve güven noktasında şüphe oluşturması başka olumsuz özellikler olarak ifade edilmektedir (Baker, 2000: 88). Ayrıca öğrencilerin bilgiyi kopyalama ve yapıştırma şeklinde bir anlamda intihal yapmaları diğer bir olumsuz sonuç olarak belirtilmektedir (Scanlon ve Neumann, 2002: 379).

Dijital Yerliler

Her çağın kendine ait yaşam dinamikleri içerisinde alışkanlıklarını sürdüren toplumlar, değişim ve dönüşüm ekseninde var olmaya devam etmektedir. Nesiller arası alışkanlıkların veya yaşam öğretilerinin değişmesinde teknolojinin varlığı en önemli belirleyici unsur olmuştur. Teknoloji ile birlikte dijitalleşen yaşam biçimleri temelinde, yaş özelliklerine göre yapılan ayırım, dijital göçmen ve dijital yerli tanımlarıyla ifade edilmektedir. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte, geçmişle bugün arasında bir yaşam düzeni kurmaya çalışan dijital göçmenlerin ve yaşam biçimlerini teknolojinin belirlediği dijital yerlilerin özellikleri birçok noktada farklılaşmaktadır.

Dijital yerliler kendilerinden önceki nesillere göre, dijital teknolojilerin içerisinde yetişen, çevrimiçi (online) içerikleri oluşturan ve paylaşan bir ağ kültürüne sahiptirler. Çevrimiçi ortamları doğal iletişim ortamı olarak kabul etmektedirler. Bilgiye internet üzerinden çevrimiçi arama ile ulaşırlar, çevrimiçi oyunlar oynarlar, müzik indirirler, çevrimiçi alım-satım yaparlar, çevrimiçi olarak sosyalleşirler,

yaşamlarını internet temelli bir ‘e-yaşam’ olarak sürdürürler. Bilgiyi hızlı şekilde alır, yazı yerine görselleri kullanır, aktif şekilde ve deneyimleyerek öğrenirler (Prensky, 2001a).

Dijital yerliler teknolojiyi sosyal ortam, öğrenme ve iletişim amaçlı kullanmaktadır (Lei, 2009’dan aktaran Günüç, 2011: 2). Dijital yerlilerin teknoloji kullanımları beş farklı amaçla gerçekleşmektedir (Bilgiç vd., 2011: 4):

- Kişisel ilgi veya eğlence
- Sosyal iletişim
- Günlük kullanım (Bilgi depolama ve erişim)
- Profesyonel çalışma
- Üniversite veya ders çalışma

Dijital yerliler, bilgiye hızla ulaşmak isterler, grafikleri tercih ederler, uzun metinleri veya baştan sona makale okumak yerine, kapsül şeklinde gelişigüzel okuma yaparlar, önemli çalışmalar yerine oyun oynamayı seçerler ve aynı anda birçok işi yaparlar. Yaşamlarının çok önemli bir kısmında bilgisayarlar, cep telefonları, uygulamalar, dijital medya ve web ortamları yer almaktadır (Prensky, 2001a, 2001b, 2009).

Bu bağlamda dijital yerlilerin teknolojinin belirlediği yaşam standartlarına göre yaşayan bireyler olduğu, teknolojinin etkisiyle düşünme ve davranış biçimlerinin de değiştiği, iş yapma biçimleri ve bilgiye erişim beklentilerinin kolay erişim temelinde gerçekleştiği ve değişen uygulama pratiklerinin dijital yerlilerin yeni yaşam biçimini oluşturduğu ifade edilebilir. Bu açıdan değerlendirildiğinde; dijital yerlilerin bilgi okuryazarlık özelliklerinin de değişiklik gösterdiği ve geleneksel bilgi kaynağına erişim araçlarını kullanmak yerine; kolay ve pratik bilgiyi elde etmek istediği ve bilgi okuryazarlığının dijital yerliler için önemli bir teknoloji kullanım pratiği olduğu ifade edilebilir.

Bilgi Okuryazarlığı

Teknoloji hayatlarımızı değiştirmiş ve yeniden şekillendirmiştir. Bu değişimin diğer bir boyutunda ise küresel köye dönüşerek bir tık uzaklıkta küçülen dünya yer almaktadır. Bu yeni düzende dijital yerlilerin teknolojiyi etkin ve verimli şekilde kullanabilmeleri çok önemlidir. Bilgiye erişmek, bilgiyi paylaşmak ve etkin bilgi okuryazarı olmak için teknolojiyi doğru şekilde kullanmaları gerekmektedir. Bilgiye erişim için araştırma yapma bilincine sahip olmak, doğru teknik ve araçlarla araştırma yapmak, projelerde yer almak, problem çözme odaklı düşünmek ayrıca teknolojiyi etkin ve verimli şekilde kullanmak gerekmektedir.

Bilgi okuryazarlığı kavramı ilk defa, 1974’te Amerikan Bilgi Endüstrisi Derneği başkanı Paul Zurkowski tarafından hazırlanan bir raporda kullanılmıştır (Zurkowski, 1974). Kütüphane Bilgi Bilimi ve Ulusal komisyonu için hazırlanan raporda Zurkowski, bilgi kaynaklarını kullanmayı bilen kişileri “bilgi okuryazarı” olarak belirtmiştir. Bu kişiler farklı bilgi araç kullanım teknik ve becerilerini öğrenen kişilerdir ve bu özelliklerini sorunların çözümünde kullanırlar (Seamans, 2001: 11).

Beceriler bütünü olan bilgi okuryazarlığı, gereken bilgi ihtiyacını fark etmek ve tanımlamak, bilgi arama stratejilerini geliştirmek, bilgiyi aramak, bulmak, seçmek, değerlendirmek, kullanmak, sınıflamak, düzenlemek, yorumlamak aynı zamanda da yeni bilgiyi mevcut bilgiyle bütünleştirmek ve iletmek gibi bilgi becerilerini kapsamaktadır. Ayrıca, muhakeme yürütmek, karar verebilmek, problem çözmek, analitik ve eleştirel düşünebilmek, sentez yapabilmek, yaratıcı düşünebilmek, yeni bilgi üretebilmek, deneyimlerden yararlanarak bilgi ve beceri transferi yapabilmek ve bilgiyi içselleştirmek gibi becerilerin de olması gerekmektedir. Bilgi okuryazarlığı aynı zamanda ağ, kütüphane, medya okuryazarlığı ve görsel okuryazarlık gibi farklı okuryazarlık becerilerinin bütünüdür (Kurbanoglu, 2010: 743).

Bruce'a (1997) göre bilgi okuryazarlığı becerileri yedi boyuttan oluşmaktadır:

1. *Bilgi teknolojisinin kullanımı*: Bilgiye erişim ve bilgiyi iletmek için bilgi teknolojisinin kullanımı ile ilgili beceriler gerekmektedir. Bundan dolayı, bilgiyi aramak ve elde etmek için bilgi kullanımı becerilerine sahip olmak önemlidir.
2. *Bilgi kaynaklarının kullanımı becerisi*: Elektronik ortam bilgi kaynakları arasında yer almaktadır. Bu noktada bilgi kaynaklarının bulunması ve kullanım becerisi önemlidir.
3. *Bilgi sürecinin yönetilmesi*: Bir süreç olan bilgi okuryazarlığı sürecinin başarılı şekilde gerçekleştirilmesi konusunda gereken beceriler önemlidir ve bu beceriler kazandırılır.
4. *Bilginin kontrolü*: Bilgi okuryazarlığının en önemli noktası eldeki bilginin kontrol altında olmasıdır. Bilginin kontrolünü sağlamak için beceriler kazandırılır. Teknolojik olanaklardan faydalanma, söz konusu kontrolün sağlanması için gereklidir.
5. *Bilgi birikimi oluşturma*: Elde edilen bilgilerin eleştirel olarak değerlendirilmesi için beceri geliştirilmesi önemlidir. Bilginin temelini oluşması ve teknoloji kullanımı söz konusu becerinin kazanımı için çok önemlidir.
6. *Bilgi birikimini geliştirme*: Asıl amaç; var olan bilgi, kişisel görüş ve yaratıcı düşünceyi birleştirerek, yeniden oluşmuş bir görüş kazandırmaktır.
7. *Bilgelik*: Başlıca hedef başkalarına yararlı olmaktır. Kişisel nitelik özellikleri, değer yargıları ve etik kuralları ön plana çıkar.

Bilgi en önemli değerdir ve her şeyin temelinde bilgi yatmaktadır. Teknolojik çağda bilginin üretimi, yayılımı ve paylaşımı çoklu ortamlarda gerçekleşmektedir. Bu çokluk ve bilinmezlik doğru teknoloji kullanımı odağında bilgi okuryazarlığını zorunlu kılmaktadır. Bilgi okuryazarlığında bilgiye erişim ve bilgi kaynakları ne kadar önemliyse, bilgiyi doğrulama, eleştirel düşünme, bilginin net ve doğru olarak elde edilmesi, doğru okur ve yazar olma bilincine sahip olmak bilgi okuryazarlığı için çok önemli ve gereklidir. Bu bağlamda dijitalleşen dünyanın kendine has uygulamaları ve kullanımları birçok alanda okuryazarlık kavramını ön plana çıkarmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Dijital okuryazarlık günümüzde internet kullanan her yaşta bireyin sahip olması gereken becerilerden biridir. Dijital okuryazarlık bağlamında bilgi okuryazarlığı, bilgiye erişim ve bilginin kullanımı da önemlidir. Çalışmanın amacı, özellikle dijital yerliler olarak ifade edilen yeni nesil öğrencilerin bilgiye erişimde dijital okuryazarlık kullanımını nasıl yaptıklarını, hangi yöntem ve araçlarla

gerçekleştirdiklerini belirlemektir. Nitel araştırma, kişilerin yaşamlarını, olaylara bakış açılarını, davranışlarını ve toplumsal değişimleri anlamaya ve değerlendirmeye yönelik bilgi üretme süreçlerinden biri olarak tanımlanmaktadır (Strauss ve Corbin, 1990). Bu nedenle çalışmanın amacı doğrultusunda nitel çalışma yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Veriler Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 30/05/2022 tarih ve 51120 sayılı izin sonrasında toplanmıştır. Çevrimiçi yüz yüze ortamlarda gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler doğrultusunda elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Görüşmeler çevrimiçi (online) yüz yüze görüşme imkânı sağlayan Zoom uygulaması aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada “Kesitsel Araştırma” tipi ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda amaç, araştırılan konu hakkında soru sorma, eğer soru net ifade edilmemişse daha net ifade edilebilir hale getirilebilir açısından daha avantajlıdır (Çepni, 2007). Yarı yapılandırılmış görüşme biçiminde araştırmayı gerçekleştiren araştırmacı görüşmede soracağı soruları daha önce hazırlamış olmakla birlikte, görüşme sırasında sohbetin alacağı yönü soracağı ek sorularla belirleyebilmektedir. Böylece görüşmeye katılanların cevapları ya da bir konu hakkındaki düşünce ve fikirleri detaylı bir biçimde kayıt altına alınabilmektedir (Gill, vd., 2008: 291-292). İçerik analizi yaklaşımı yazılı, sözlü veya görsel halde verilen mesajların incelenmesi için tercih edilen bir araştırma yaklaşımıdır. Mesajlarda anında fark edilen, anlaşılan, algılanan içeriklerin yanında bu mesajların içine gömülmüş, gizli, kapalı içeriği bulup ortaya çıkarmaya katkı sağlamaktadır (Barut ve Kurtbaş, 2009: 151). Araştırma sorularının belirlenmesi ve oluşturulmasında karşılaştırmalı sonuçların yapılabilmesine olanak sağlayacak soruların olmasına dikkat edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu; 2020-2021 Eğitim döneminde Muş Alparslan Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü 2. sınıfta resmi olarak kayıtlı ve aktif olarak eğitim gören, tüm mevcut sayıyı oluşturan 21 öğrenci arasından, kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle amacına uygun 10 öğrenci olarak belirlenmiştir. Araştırma, çalışmaya gönüllü olarak katılan 5 kadın öğrenci ve 5 erkek öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşmede katılımcılara 15 adet soru sorulmuş ve araştırma bölümünde katılımcıların verdiği cevaplar analiz edilmiştir. Çalışmada yer alan katılımcıların tamamı Muş Alparslan Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü 2. sınıfta eğitim gören toplam 10 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaların gizliliği esasına uyularak katılımcıların isimleri verilmemiş ve K1, K2, K3 gibi kodlarla tanımlanmıştır.

Tablo 1. Bilgi ve Bilgiye Erişim Konularında Neler Düşünüyorsunuz?

Kodlar	Katılımcılar	f
Kütüphane	K2, K3, K4, K5, K7, K10	6
Kolay erişim	K1, K2, K3, K4, K5, K10	6
İnternet erişimi	K4, K5, K6, K7, K9	5
Araştırma yapmak	K7, K8, K9	3
Merak gidermek	K9, K10	2
Tecrübe	K6	1
Uzman kişiler	K7	1
Yanlış bilgi	K1	1
Bilgi kirliliği	K1	1

Katılımcıların “Bilgi ve bilgiye erişim konularında neler düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Kütüphane konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Belediyenin kütüphane hizmetine kaydoldum.” (K2), “Kütüphane vs. yerlerden faydalıyoruz.” (K3), “Eskiden kütüphaneler vardı.” (K4), “Üniversite, okul ve liselerde kütüphaneler var.” (K5), “Ben kendim ya kütüphaneden ya da konuyu bilen kişilerle görüşme yapmayı tercih diyorum.” (K7), “Bilmediğimiz bir şeyi saatlerce kütüphaneden öğrenmek yerine teknoloji sayesinde direk erişebiliyoruz.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Kolay erişim konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Bilgiye geçmişe göre, daha kolay erişiyoruz.” (K1), “Şimdi internetle her yerden istediğim bilgiye erişebiliyorum.” (K2), “Günümüzde bilgiye erişim çok kolaylaştı.” (K3), “İstediğim bilgiye ulaşabiliyorum.” (K4), “Çok kolay erişebiliriz.” (K5), “Teknoloji sayesinde direk erişebiliyoruz.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

İnternet erişimi konusunda katılımcılar ifadelerinde; “İnternet ortamında istediğim bilgiye ulaşabiliyorum.” (K4), “Her yerde internet erişimi var.” (K5), “En çok internet kullanıyoruz.” (K6), “Bilgiye erişim günümüzde daha çok sanaldan yapılıyor.” (K7), “Bilmediğimiz bir şeyi saatlerce kütüphaneden öğrenmek yerine teknoloji sayesinde direk erişebiliyoruz.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Araştırma yapmak konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Bilgi herhangi bir konu hakkında gözlem ve deney yoluyla araştırma yapmak.” (K7), “Bilgi bilmediğim konu hakkında araştırma yapmak.” (K8), “Bir şey hakkında araştırma yapmak.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Merak gidermek konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Bir şey hakkında merakımı gidermek.” (K9), “Merak ettiğimiz her şeyi her an teknoloji sayesinde öğrenebiliyoruz.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Tecrübe konusunda; “Bilgi günlük hayatta alabileceğimiz her türlü tecrübe.” (K6), Uzman kişiler konusunda; “Bilgiye erişimde konuyla ilgili uzman kişilerle görüşme yapmaktan yanayım.” (K7), Yanlış bilgi konusunda; “Bilgiye geçmişe göre, daha kolay erişiyoruz ama daha fazla yanlış bilgiye de erişebiliyoruz.” (K1), Bilgi kirliliği konusunda; “Eskiye oranla daha fazla bilgi kirliliği var.” (K1) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Tablo 2. Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Hangi Amaçla Kullanıyorsunuz?

Kodlar	Katılımcılar	f
Bir şey öğrenmek, Bilgiye erişim	K1, K2, K4, K7, K10	5
Haber almak, Gündemi takip	K3, K5, K8, K9	4
İletişim	K3, K5, K10	3
Doğrulama	K4, K6, K9	3
Ödevleri yapmak	K3, K10	2
Araştırma yapmak	K2	1
İşin uzmanına erişmek	K1	1
Boş vakit değerlendirme	K8	1

Katılımcıların “Bilgi ve iletişim teknolojilerini hangi amaçla kullanıyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 2’de yer almaktadır.

Bir şey öğrenmek, bilgi edinmek konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Bilgiye erişim ve işin uzmanına erişim için kullanıyorum. Bir şey öğrenmek istediğimde kullanıyorum.” (K1), “%90 bilgi edinme için kullanıyorum.” (K2), “Bilgi edinme amacıyla kullanıyorum.” (K4), “Daha çok bilgi öğrenebilme.” (K7), “Hepimiz çoğu zaman bilgiye erişim amacıyla kullanıyoruz.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Haber almak, Gündemi takip konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Haber almak için kullanıyorum.” (K3), “Twitter’den gündemdeki bilgileri erişim için kullanıyorum.” (K5), “Dünyada olup bitenler hakkında da bilgi sahibi oluyoruz.” (K8), “Twitterdan gündemi takip ediyorum.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

İletişim konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Sosyal hayatım için kullanıyorum.” (K3), “Ailem, sosyal gruplarla iletişim için kullanıyorum.” (K5), “Sevdiklerimizle iletişim için.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Doğrulama konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Bankacılık, eğitim sağlık, sağlık bilgilerini kontrol etmek amacıyla kullanıyorum.” (K4), “Teyit mekanizması var oradan kontrol ederim. Doğrulama amacıyla kullanıyorum ben.” (K6), “İnternette de bakıyorum karşılaştırıyorum.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Ödevleri yapmak konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Ödevleri yapmak için genelde kullanıyorum.” (K3), “Derslerimizi yapabilmek için. Derslerimize çalışırken çok yardımcı oluyor bize.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Araştırma yapmak konusunda; “Genelde araştırma yapmak için kullanıyorum.” (K2), İşin uzmanına erişmek konusunda; “İşin uzmanına erişim için kullanıyorum.” (K1), Boş vakit değerlendirme konusunda; “Daha çok boş vakitlerimi değerlendirmek.” (K8) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Tablo 3. Bilgiye Erişimde Hangi Kaynakları Kullanıyorsun?

Kodlar	Katılımcılar	f
Tezlere, Makale, Dergi	K2, K3, K5, K6	4
Google Akademik	K1, K2, K5	3
Üniversiteler	K4, K6, K8	3
Kitap	K3, K5	2
İşin uzmanı	K1, K7	2
Kütüphane	K7, K8	2
Google	K4, K9	2
Dergipark	K2	1
YÖK'ün sitesi	K2	1
Haber siteleri	K2	1
Wikipedia	K8	1
Twitter	K9	1

Katılımcıların “Bilgiye erişimde hangi kaynakları kullanıyorsun?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 3’te yer almaktadır.

Tezlere, Makale, Dergi konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Tezlere, makalelere bakıyorum.” (K2), “Pdf, makale için kullanıyorum.” (K3), “Google akademiden makalelerden bakarım.” (K5), “Pdf, makale ve dergilerden bakarım.” (K6) şeklinde belirtmişlerdir.

Google Akademik konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Akademik bilgi için, Google academia indiriyorum.” (K1), “Google Akademik, Dergipark, YÖK’ün sitesi. Tezlere, makalelere bakıyorum.” (K2), “Google akademiden makalelerden bakarım.” (K5) şeklinde belirtmişlerdir.

Üniversiteler konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Üniversitelerin sitelerinden faydalaniyorum.” (K4), “Büyük üniversitelerin kaynaklarını kullanırım.” (K6), “Youtube’da üniversiteleri takip ederim.” (K8) şeklinde belirtmişlerdir.

Kitap konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Kitaplardan faydalanmayı daha çok seviyorum.” (K3), “Elimde öncelikle kitap basılı kitap bakarım.” (K5) şeklinde belirtmişlerdir.

İşin uzmanı konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Onu da bulamazsan işin uzmanına gidiyorum.” (K1), “Daha çok kütüphane, konuyu bilen kişiler, uzmanlar.” (K7) şeklinde belirtmişlerdir.

Kütüphane konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Daha çok kütüphane, konuyu bilen kişiler, uzmanlar.” (K7), “Online kütüphanelerden ve normal kütüphanelerden bilgi edinirim.” (K8) şeklinde belirtmişlerdir.

Google konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Google’dan akademik çalışmalardan faydalaniyorum.” (K4), “Twitter, Google.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Dergipark, YÖK’ün sitesi ve Haber siteleri konularında; “Google Akademik, Dergipark, YÖK’ün sitesi. Haber sitelerini özellikle popüler olanları kullanıyorum.” (K2), Wikipedia konusunda; “Wikipedia, online bilgi edinirim.” (K8), Twitter konusunda; “Twitter, Google.” (K9) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Tablo 4. Bilgiye Erişimde İnternette Kaynak Seçimini Nasıl Yapıyorsun?

Kodlar	Katılımcılar	f
Kaynaklar	K4, K5, K6, K9, K10	5
Makaleler	K2, K5, K6	3
Wikipedia	K7, K8, K10	3
Aramada ilk çıkan site	K1, K2, K3	3
Üniversitelerin web siteleri	K6, K7	2
Resmi sayfalar	K4	1
Dergipark	K5	1
Google Akademi	K5	1

Katılımcıların “Bilgiye erişimde internette kaynak seçimini nasıl yapıyorsun?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 4’te yer almaktadır.

Kaynaklar konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Daha güvenli bulduğum kaynakları seçerim.” (K4), “Kaynakçalardan bakarım.” (K5), “Bilinir yazarların kaynakları olacak.” (K6), “Kaynak teyidi yapıyorum.” (K9), “Önüme çıkan bütün kaynaklara da bakarım.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Makaleler konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Onaylı makaleler oluyor daha çok onlara bakıyorum.” (K2), “Makalelerden ve kaynakçalardan bakarım.” (K5), “Teyitli gerçek bilgilerin olduğu makaleler var. Oradan bakarım.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Wikipedia konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Wikipedia.” (K7), “Wikipedia daha güvenilir ve tavsiye edilir sitedir.” (K8), “Wikipedia kullanırım.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Aramada ilk çıkan site konusunda katılımcılar ifadelerinde; “İnternette insanların en çok tıkladığı site ilk başta çıkıyor.” (K1), “Ödev yaparken arama yaparken ilk çıkan siteye basıyorum.” (K2), “Ya ilk ya da son aramada çıkan siteye bakıyorum.” (K3) şeklinde belirtmişlerdir.

Üniversitelerin web siteleri konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Büyük üniversiteler olacak.” (K6), “Üniversitelerin web siteleri.” (K7) şeklinde belirtmişlerdir.

Resmi sayfalar konusunda; “Sayfanın web adresi önemli. Resmi bir sayfa mıdır bakarım.” (K4), Dergipark ve Google akademi konularında; “Google akademiden yazarım. Dergipark var.” (K5) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Tablo 5. Bilgiye Erişim Sürecinde Dijital Araçları Bireysel Olarak Mı Yoksa Arkadaşlarıyla Birlikte Mi Kullanmayı Tercih Ediyorsun? Nedenlerini Belirtir Misin?

Kodlar	Katılımcılar	f
Bireysel	K1, K2, K3, K4, K5, K7, K9, K10	8
Arkadaşlarla	K6, K8	2
Farklı bakış açısı	K6, K8	2
Rahat	K9, K10	2

Güven	K3	1
Bilgi paylaşımı	K4	1
Teyit etmek	K6	1
Fikir çatışması	K7	1

Katılımcıların “Bilgiye erişim sürecinde dijital araçları bireysel olarak mı yoksa arkadaşlarıyla birlikte mi kullanmayı tercih ediyorsun? Nedenlerini belirtir misin?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 5’te yer almaktadır.

Bireysel konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Bireysel olarak kullanıyorum.” (K1), “Genelde bireysel çalışmayı seviyorum. Grup çalışmasından yana değilim.” (K2), “Tek başıma çalıştığımda daha emin oluyorum.” (K3), “Bireysel kullanıyorum.” (K4), “Arkadaşlarımla çok yapmam.” (K5), “Bireysel çalışmaktan yanayım.” (K7), “Bireysel olarak kullanmayı tercih ederim.” (K9), “Bireysel olarak kullanıyorum.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Arkadaşlarla konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Çoğunlukla yardım alıyorum, arkadaşlarımla yapıyorum.” (K6), “Daha çok arkadaşlarımla tercih ederim.” (K8) şeklinde belirtmişlerdir.

Farklı bakış açısı konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Farklı bakış açısı önemli, bilginin doğru olup olmadığını teyit edebilirim.” (K6), “Eksikliklerimiz olduğunda tamamlarız birbirimizi.” (K8) şeklinde belirtmişlerdir.

Rahat konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Bireysel olduğumda daha rahat, baskı altında değilim.” (K9), “Daha çok rahatlık veriyor bana bireysel kullanmak.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Güven konusunda; “Başkasıyla çalıştığımda güvenemiyorum. Güven konusunda daha etkili oluyor bireysel çalışmak.” (K3), Bilgi paylaşımı konusunda; “Bilgi paylaşımı oluyor gerekli olduğu zaman birlikte çalışıyoruz.” (K4), Teyit etmek konusunda; “Farklı bakış açısı önemli, bilginin doğru olup olmadığını teyit edebilirim.” (K6), Fikir çatışması konusunda; “Bireysel çalışmaktan yanayım. Fikir çatışmaları olabilir.” (K7) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Tablo 6. Bilgiye Erişimde İnternette Araştırdığın ve Elde Ettiğin Bilgilerin Doğruluğunu Araştırıyor Musun? Bilgileri Hangi Yöntemlerle Teyit Ediyorsun?”

Kodlar	Katılımcılar	f
Teyit.org	K1, K2, K5	3
Uzman	K1, K7, K10	3
Kaynak, kaynakça	K5, K8, K9	3
Kitaplar	K3, K5, K10	3
Edu.tr uzantılı sayfalar	K4, K6	2
Teyit mekanizması kullanmıyorum	K4, K6	2
Bloglar, Gruplar	K1	1
Onaylı makaleler	K2	1
Youtube	K3	1

Katılımcıların “Bilgiye erişimde internette araştırdığın ve elde ettiğin bilgilerin doğruluğunu araştırıyor musun? Bilgileri hangi yöntemlerle teyit ediyorsun?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 6’da yer almaktadır.

Teyit.org konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Teyit.org’dan teyit ediyorum.” (K1), Haberlerde teyit.org’a bakıyorum. (K2), “Bir şeyi araştırırken teyit.org’dan bakıyorum.” (K5) şeklinde belirtmişlerdir.

Uzman konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Teknik uzmana da soruyorum.” (K1), “Konunun uzmanına sorarım.” (K7), “Bilgili insanlara sorarım.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Kaynak, kaynakça konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Makale araştırmasında kaynakçalarına bakıyorum.” (K5), “Kaynakçalara bakıyorum. Teyit ediyorum.” (K8), “Arkasında kim var diye bakarım. Kişiye dair araştırma yaparım.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Kitaplar konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Kitaplardan bakarım.” (K3), “Kaynakçada olan kitabı okuyorum.” (K5), “Ansiklopedi ve diğer kitaplardan mutlaka bakmaya çalışırım.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Edu.tr uzantılı sayfalar konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Güvenli bir siteye girdiğim için edu.tr uzantılı resmi sayfalar olduğu için.” (K4), “Anadolu üniversitesi kaynaklarına güveniyorum.” (K6) şeklinde belirtmişlerdir.

Teyit mekanizması kullanmıyorum konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Herhangi bir teyit mekanizması kullanmıyorum.” (K4), “Ben teyit etmiyorum.” (K6) şeklinde belirtmişlerdir.

Bloglar, Gruplar konusunda; “Araştırma konusunda bloglar, gruplar üzerinden yazıyorum soruyorum.” (K1), Onaylı makaleler konusunda; “Onaylı makaleler.” (K2), Youtube konusunda; “Youtube’den bakıyorum.” (K3) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Tablo 7. İnternette Bilgi Elde Etmeye Yönelik Araştırma ve Değerlendirme Becerilerine Sahip Misin? Hangi Tür Becerilere Sahipsin?

Kodlar	Katılımcılar	f
Becerilere sahip	K1, K4, K8, K9, K10	5
Becerilere sahip değil	K2, K3, K5, K6, K7	5
Araştırma becerisi	K1, K4, K8, K9	4
Teknik beceri	K1, K10	2

Katılımcıların “İnternette bilgi elde etmeye yönelik araştırma ve değerlendirme becerilerine sahip misin? Hangi tür becerilere sahipsin?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 7’de yer almaktadır.

Becerilere sahip konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Çoğu problemi kendim çözebilirim. Araştırma ve değerlendirme becerisine sahibim. Teknik konuda becerim var.” (K1), “Doğru bilgiye, doğru kaynaklara, doğru sözcüklerle ulaşıyorum.” (K4), “Var evet. İnternette bulabiliyorum.” (K8), “Araştırma konusunda meraklıyım, becerim var.” (K9), “Evet sahibim. Teknoloji ile aram çok iyidir.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Becerilere sahip değil konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Yeterli değilim.” (K2), “Bu konuda çok eksikliğim var.” (K3), “Ben hala kendimi becerili bulmuyorum.” (K5), “Daha önce hiçbir bilgim ve becerim olmadı.” (K6), “Bilgisayar konusunda pek bilgi sahibi değilim.” (K7) şeklinde belirtmişlerdir.

Araştırma becerisi konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Araştırma ve değerlendirme becerisine sahibim.” (K1), “Anahtar kelimeleri aramayı, neyin nerde ulaşacağımı biliyorum. Doğru bilgiye, doğru kaynaklara, doğru sözcüklerle ulaşıyorum.” (K4), “İstediğin bilgiyi yazdığında sitelerde çıkıyor. İnternette bulabiliyorum.” (K8), “Araştırma konusunda meraklıyım, becerim var.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Teknik beceri konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Teknik konuda becerim var. Sorun yaşayanlara cevap veriyorum. Yardımcı olabiliyorum.” (K1), “Teknoloji ile aram çok iyidir. Çok daha hızlı kullanırım, aktif olurum. Sorunla karşılaştığımda hemen çözerim. Teknik becerilerim var.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Tablo 8. Bilgiye Erişimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanmanın Avantajları ve Dezavantajları Nelerdir?

Kodlar	Katılımcılar	f
Avantaj		
Bilgiye çabuk ve kolay erişim	K1, K2, K3, K4, K6, K8, K10	7
Birden fazla bilgiye erişim	K1, K2	2
Uzmanlara erişim	K1	1
Kaynaklara erişim	K1	1
Teyit olanağı	K5	1
Dezavantaj		
Yalan veya yanlış bilgi	K1, K3, K6, K7	4
Boşa harcanan zaman	K2, K3, K7, K8	4
Doğru bilgiye erişim zorluğu	K2, K5, K9	3
Bilgi kirliliği	K1, K10	2
Manipülasyon	K1, K9	2
Güvenlik	K1, K4	2
Sağlık	K3, K8	2
Hız	K5	1
Bağımlılık	K7	1

Katılımcıların “Bilgiye erişimde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmanın avantajları ve dezavantajları nelerdir?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 8’de yer almaktadır.

Belirtilen avantajlarla ilgili olarak;

Bilgiye çabuk ve kolay erişim konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Avantaj bilgiye daha çabuk ulaşıyoruz.” (K1), “İnternet çok bilgi var ve kolay erişim mümkün.” (K2), “Zamanınız çok gitmiyor kolayca ve daha çabuk ulaşılabilir.” (K3), “Bilgiye erişimde ders çalışma veya kendi işimle ilgili bilgiye istediğiniz şekilde istediğiniz her türlü bilgiye ulaşabiliyoruz.” (K4), “Bilgiye erişimde ders çalışma veya kendi işimle ilgili bilgiye istediğiniz şekilde istediğiniz her türlü bilgiye ulaşabiliyoruz.” (K6), “Daha

çabuk, daha rahat ve açık araştırıyorsun, bilgi sahibi oluyorsun.” (K8), “Bilgiye daha hızlı ve kolay erişmek, görmek avantajı.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Birden fazla bilgiye erişim konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Birden fazla bilgiye ulaşabiliyoruz.” (K1), “İnternet çok bilgi var ve kolay erişim mümkün.” (K2) şeklinde belirtmişlerdir.

Uzmanlara ve kaynaklara erişim konusunda; “İşin uzmanlarına ansiklopedilere ulaşabiliyoruz.” (K1), Teyit olanağı konusunda; “Doğruluğunu teyit edebileceğimiz çok site var. Bulduğun sitedeki bilgiden emin değilsen başka yerden teyit edebiliyoruz. Kitapların bile pdf’i var. Kaynakçaya erişim var, teyit edebilirim.” (K5) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Belirtilen avantajlarla ilgili olarak;

Yalan veya yanlış bilgi konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Yanlış bilgi kirliliği var. Doğru bilgiye yanlış bilgi yazan troller var.” (K1), “Yanlış bilgi var, doğru bilgi de var.” (K3), “Yalan ve eksik bilgi dezavantaj.” (K6), “Bazı bilgiler yanıltıcı oluyor.” (K7) şeklinde belirtmişlerdir.

Boşa harcanan zaman konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Dezavantaj doğru kelimelerle arama yapmıyorsak zamanımızı alıyor.” (K2), “Bir sürü şey çıkıyor insanın karşısına, vaktinizi boşa harcıyorsunuz.” (K3), “Bilgiyi araştırırken başka şeylere bakmak istiyorsun, gözün kayıyor.” (K7), “Dezavantaj çok fazla zaman harcıyorsun, zamanını alıyor.” (K8) şeklinde belirtmişlerdir.

Doğru bilgiye erişim zorluğu konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Doğru bilgiyi bulmak zor, neyin doğru olduğunu karar vermek zor.” (K2), “Çok çabuk bilgiye ulaşabiliyoruz ama ulaştığımız bilgi doğrumu?” (K5), “Dezavantaj karşıt düşünceler her zaman olduğu için doğru bilgi bile manipüle edilebiliyor. Gerçek bilginin üzeri kapatılmaya çalışılıyor. Her bilgiye inanmamak, sorgulamak, teyit etmek gerekiyor.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Manipülasyon konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Doğru bilgiye yanlış bilgi yazan troller var.” (K1), “Dezavantaj karşıt düşünceler her zaman olduğu için doğru bilgi bile manipüle edilebiliyor.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Güvenlik konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Uzaktan bağlantıyla yardım alabiliriz yazılımsal olarak ama bu şekilde güvenlik sorunu var.” (K1), “Kişisel bilgilerin paylaşılabilirliği dezavantajı. Hackerler var. Virüs olma olasılığı var. Şifre ele geçirebilir.” (K4) şeklinde belirtmişlerdir.

Sağlık konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Gözü bozuyor.” (K3), “Sağlık açısından zararları var.” (K8) şeklinde belirtmişlerdir.

Hız konusunda; “Hız dezavantaj olabiliyor. Çok çabuk bilgiye ulaşabiliyoruz ama ulaştığımız bilgi doğrumu?” (K5), Bağımlılık konusunda; “İnternet bağımlılığı oluyor, bilgiyi araştırırken başka şeylere bakmak istiyorsun, gözün kayıyor.” (K7) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Tablo 9. Bilgiye Erişimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanarak Daha İyi Öğrendiğini Düşünüyor Musun? Nedenlerini Açıklar Mısınız?

Kodlar	Katılımcılar	f
Daha iyi öğrendim	K1, K2, K3, K4, K5, K8, K9, K10	8
Farklı kaynaklara erişim	K2, K3, K5, K8, K10	5
Güncel bilgiye ulaşma	K4, K9	2
Daha iyi öğrendiğimi düşünmüyorum	K6, K7	2
Hızlı öğrenme	K4, K10	2
Uzmanlara ulaşabilme	K1	1
Farklı dillerde arama	K2	1
Kitaplardan daha iyi öğrenme	K6	1

Katılımcıların “Bilgiye erişimde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak daha iyi öğrendiğini düşünüyor musun? Nedenlerini açıklar mısınız?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 9’da yer almaktadır.

Daha iyi öğrendim konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Daha iyi öğrendiğimi düşünüyorum. Bir tık uzaklıkta işin uzmanlarına ulaşabiliyoruz.” (K1), “Evet daha iyi öğreniyorum. İstediğim bilgiyi istediğim kaynaktan bulabiliyorum”. (K2), “Daha iyi öğrenebiliyorum.” (K3), “Daha kısa zamanda daha iyi öğrenebiliyoruz.” (K4), “Evet düşünüyorum çünkü çok farklı ve çok sayıda siteden bilgi öğreniyorsun.” (K5), “Hem görsel, hem ses olarak daha iyi öğreniyoruz, daha fazla bilgiyi elde ediyoruz.” (K8), “Biz de yeni şeyler öğreniyoruz. Ben daha iyi öğreniyorum.” (K9), “Daha hızlı öğrendiğimi düşünüyorum.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Farklı kaynaklara erişim konusunda katılımcılar ifadelerinde; “İstediğim bilgiyi istediğim kaynaktan bulabiliyorum.” (K2), “Daha çok bilgiye farklı kaynaklardan ulaşabiliyorum.” (K3), “Evet düşünüyorum çünkü çok farklı ve çok sayıda siteden bilgi öğreniyorsun.” (K5), “Hem görsel, hem ses olarak daha iyi öğreniyoruz, daha fazla bilgiyi elde ediyoruz.” (K8), “Her şeyi teknolojik araçlarla öğreniyoruz. Başka yerlere bu bilgiler eklenmiyor. Her şey sadece internete yükleniyor sadece internetten bulabiliyoruz.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Güncel bilgiye ulaşma konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Güncel bilgiye ulaşma ve takip edebilme noktasında çok rahat ulaşıyor.” (K4), “Eskiden tek bir kaynak vardı. Şimdi güncel yenilenen bilgiler var.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Daha iyi öğrendiğimi düşünmüyorum konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Teknolojide birçok makale yanlış olabiliyor. Kitaplardan daha iyi akılda kalıyor.” (K6), “Düşünmüyorum. Bilgiyi öğrendiğimde direk uzmanına gidiyorum.” (K7) şeklinde belirtmişlerdir.

Hızlı öğrenme konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Daha kısa zamanda daha iyi öğrenebiliyoruz.” (K4), “Daha hızlı öğrendiğimi düşünüyorum. Her şeyi teknolojik araçlarla öğreniyoruz.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Uzmanlara ulaşabilme konusunda; “Eskiden daha zordu ama şimdi bir tık uzaklıkta işin uzmanlarına ulaşabiliyoruz.” (K1), Farklı dillerde arama konusunda; “Farklı dillerde arama yapabiliyorum.” (K2),

Kitaplardan daha iyi öğrenme konusunda; “Kitaplardan daha iyi akılda kalıyor.” (K6) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Tablo 10. Bilgiye Erişimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanmayı Seviyor Musun? Nedenlerini Açıklar Mısınız?

Kodlar	Katılımcılar	f
Kullanmayı seviyorum	K1, K2, K3, K4, K6, K7, K8, K9, K10	9
Her türlü bilgiye erişim	K4, K6, K7, K10	4
Merak giderme	K2, K4, K9	3
Hızlı ve pratik	K3, K6, K8	3
Hayatı kolaylaştırma	K4, K8	2
Kullanmayı sevmiyorum	K5	1
Farklı çözümlere ulaşma	K1	1
Farklı dillerde arama	K2	1
Odaklanma sorunu	K5	1
Güncel bilgiler	K9	1

Katılımcıların “Bilgiye erişimde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmayı seviyor musun? Nedenlerini açıklar mısınız?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 10’da yer almaktadır.

Kullanmayı seviyorum konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Seviyorum çünkü bir sorun yaşadık diyelim bilgi alırken eğlenceli şekilde öğrenebiliyoruz.” (K1), “Seviyorum merak ettiğim her şeyin cevabını buluyorum.” (K2), “Seviyorum. Hızlı ve pratik güzel işime yarıyor.” (K3), “Seviyorum çünkü cep telefonları hayatımızın her anında var.” (K4), “Seviyorum. Hız önemli, acil bir şey olduğunda hızlı olunca yetiştirebiliyorum.” (K6), “Kullanmayı seviyorum.” (K7), “Seviyorum. İnternet bize yardımcı oluyor.” (K8), “Ben seviyorum. Merak ettiğim her şeyi açıp bakabiliyorum.” (K9), “Seviyorum. Onlarla uğraşmak beni mutlu ediyor.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Her türlü bilgiye erişim konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Her türlü bilgiye ulaşabiliyoruz, kullanmayı çok seviyorum.” (K4), “Kesin bilgiye erişimi seviyorum.” (K6), “Araştırıyorsun anında çıkıyor, gereksiz ayrıntılar da oluyor, bilgiye erişim kolay.” (K7), “Bir şeyler öğrenebiliyorum.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Merak giderme konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Merak ettiğim her şeyin cevabını buluyorum.” (K2), “Meraklıyım ve hayatımı kolaylaştırıyor.” (K4), “Merak ettiğim her şeyi açıp bakabiliyorum.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Hızlı ve pratik konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Hızlı ve pratik güzel işime yarıyor.” (K3), “Hız önemli, acil bir şey olduğunda hızlı olunca yetiştirebiliyorum.” (K6), “İstedğim zaman ulaşabiliyorum.” (K8) şeklinde belirtmişlerdir.

Hayatı kolaylaştırma konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Meraklıyım ve hayatımı kolaylaştırıyor.” (K4), “Şimdi kolaylık sağlıyor bize. İstedğim zaman ulaşabiliyorum.” (K8) şeklinde belirtmişlerdir.

Kullanmayı sevmiyorum konusunda; “Odaklanma sorunu var. Kafamız karışabilir.” (K5), Farklı çözümlere ulaşma konusunda; “Farklı çözüm yöntemlerine ulaşabiliyoruz.” (K1), Farklı dillerde arama konusunda; “Farklı dillerde arama yapabiliyorum.” (K2), Odaklanma sorunu konusunda; “Odaklanma sorunu var. Kafamız karışabilir.” (K5), Güncel bilgiler konusunda; “Her an elimin altında güncel bilgiler var.” (K9) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Tablo 11. Bilgiye Erişimde Mobil Teknolojileri (Cep Telefonları, Pdas, İpadler, Akıllı Telefonlar vb.) Kullanma Potansiyelini Açıklar Mısınız?

Kodlar	Katılımcılar	f
Fazla kullanıyorum	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K10	7
Gerektiğinde kullanıyorum	K7, K8, K9	3

Katılımcıların “Bilgiye erişimde mobil teknolojileri (cep telefonları, pdas, ıpadler, akıllı telefonlar vb.) kullanma potansiyelini açıklar mısınız?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 11’de yer almaktadır.

Fazla kullanıyorum konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Çok fazla kullanıyorum.” (K1), “Kullanıyorum günümün çoğu gidiyor.” (K2), “Her şeyimi telefonla hallediyorum. Bilgiyi de telefonda araştırıyorum.” (K3), “Cep telefonu çok iyi kullanıyorum ve en çok telefonu kullanırım.” (K4), “Telefonu sadece gündelik arama için kullanıyorum. Genellikle bilgisayardan kullanıyorum.” (K5), “Telefon kullanıyorum genellikle.” (K6), “Çok yoğun şekilde kullanırım.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Gerektiğinde kullanıyorum konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Bağımlılığım yok. Sosyal hayatıma daha çok zaman arıyorum.” (K7), “%50-60 kullanıyorum. Ayrıca kütüphaneden, hocalardan öğreniyorum.” (K8), “Sadece bir ödev varsa açıyorum.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Tablo 12. Bilgiye Erişimde Mobil Teknolojileri (Cep Telefonları, Pdas, İpadler, Akıllı Telefonlar vb.) Ne Sıklıkla ve Ne Şekilde Kullanıyorsunuz?

Kodlar	Katılımcılar	f
Cep telefonu	K1, K2, K4, K7, K8, K9, K10	7
Ödev ve araştırma için bilgisayar	K1, K2, K4, K5, K6	5
Mobil çok kullanamıyorum	K3	1
Tablet	K7	1

Katılımcıların “Bilgiye erişimde mobil teknolojileri (cep telefonları, pdas, ıpadler, akıllı telefonlar vb.) ne sıklıkla ve ne şekilde kullanıyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 12’de yer almaktadır.

Cep telefonu konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Whatsapp’ı telefonda açıyorum. Dışardaysam telefon, evdeysen bilgisayar kullanıyorum.” (K1), “%100 mobil kullanıyorum yazılı kaynak kullanmıyorum.” (K2), “Cep telefonu %80 kullanırım. Cep telefonunu işim gereği sürekli kullanırım.” (K4), “En çok telefon kullanıyorum.” (K7), “Daha çok telefon kullanıyorum.” (K8), “En çok telefon kullanıyorum.” (K9), “Çok sıklıkla kullanırım. Kitap okumayı bile telefonda yaparım.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Ödev ve araştırma için bilgisayar konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Ödev yaparken bilgisayar kullanıyorum.” (K1), “Bilgisayarı ders çalışırken kullanıyorum sadece.” (K2), “Özellikle ders konusunda ve gazete okurken laptop kullanımım.” (K4), “Bilgiyi teyit etmek için çok fazla siteye baktığım için en az 4-5 saat sürüyor.” (K5), “Kütüphanedeki bilgisayardan bakarım.” (K6) şeklinde belirtmişlerdir.

Mobil çok kullanamıyorum konusunda; “Mobil çok kullanamıyorum.” (K3), Tablet konusunda; “Tablet ve telefondan araştırma yapıyorum.” (K7) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Tablo 13. Bilgiye Erişimde ve Yeni Şeyler Oluşturmada (Sunumlar, Dijital Hikâyeler, Wikiler, Bloglar vb.) Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanmak İçin Gerekli Olan Teknik Becerilere Sahip Misin?

Hangi Yöntemleri Kullanıyorsun?

Kodlar	Katılımcılar	f
Sahibim	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K8, K9, K10	9
Office programları	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K8, K9	8
Indizayn	K5, K6, K8, K9	4
Web sitesi, Blog	K1, K2	2
Sahip değilim	K7	1
Wordpress	K2	1
Autocat	K4	1
Photoshop	K6	1
Adopen	K9	1
Wattpad	K10	1

Katılımcıların “Bilgiye erişimde ve yeni şeyler oluşturmada (sunumlar, dijital hikâyeler, wikiler, bloglar vb.) bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmak için gerekli olan teknik becerilere sahip misin? Hangi yöntemleri kullanıyorsun?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 13’te yer almaktadır.

Sahibim konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Sahibim.” (K1), “Kullanıyorum.” (K2), “Sunum telefondan yapabiliyorum.” (K3), “Teknik olarak Autocat programı kullanımım. Excell – Word - Power Point kullanıyorum.” (K4), “Aktif olarak kullanıyorum.” (K5), “Yaptığımız işten dolayı aktif olarak kullanıyorum.” (K6), “Daha çok Word, Indizayn, sayfa tasarımı kullanıyorum.” (K8), “Sunumlarımı kendim yapıyorum. Word, Adopen, Indizayn kullanıyorum.” (K9), “Bakarsam hemen yapabilirim, kendime güvenirim.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Office programları konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Sunum yapmak için Power Point kullanmıyorum.” (K1), “Office programlarını biliyorum.” (K2), “Sunum telefondan yapabiliyorum.” (K3), “Excell – Word - Power Point kullanıyorum.” (K4), “Word, Excell, Power Point çok kullanıyorum. Aktif olarak kullanıyorum.” (K5), “Power Point ve Word programları kullanıyorum.” (K6), “Daha çok Word, Indizayn, sayfa tasarımı kullanıyorum.” (K8), “Sunumlarımı kendim yapıyorum. Word, Adopen, Indizayn kullanıyorum.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Indizayn konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Autocat, Indizayn, Word, Excell, Power Point çok kullanıyorum.” (K5), “Indizayn eğitimimiz olduğu için kullanıyorum.” (K6), “Daha çok Word, Indizayn,

sayfa tasarımı kullanıyorum.” (K8), “Word, Adopen, Indizayn kullanıyorum.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Web sitesi, Blog konusunda katılımcılar ifadelerinde; “İnternet ve blog için biraz bilgim var yazılım mezunuyum. Bazı siteler üzerinden kendi web sistemi ve bloğumu kurabiliyorum.” (K1), “Blog yapabiliyorum, site hazırlamayı biliyorum.” (K2) şeklinde belirtmişlerdir.

Sahip değilim konusunda; “Bilgi ve becerilere sahip değilim. Mutlaka yanımda biri olması gerekiyor. Birinden yardım almam gerekiyor.” (K7), Wordpress konusunda; “Wordpress biliyorum.” (K2), Autocat konusunda; “Teknik olarak Autocat programı kullanıyım.” (K4), Photoshop konusunda; “Photoshop tasarım sayfaları kullanıyorum.” (K6), Adopen konusunda; “Adopen, Indizayn kullanıyorum.” (K9), Wattedpad konusunda; “Wattedpad diye bir sayfa var. Oradan girerek kitap yazarım.” (K10) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Tablo 14. Bilgiye Erişimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanarak Öğrenmede Özyönetimli ve Bağımsız Olduğunu Düşünüyor Musun? Sana Neler Hissettiriyor?

Kodlar	Katılımcılar	f
Özyönetimli ve bağımsızım	K1, K2, K3, K4, K5, K7, K8, K9	8
Özyönetimli ve bağımsız değilim	K5, K6, K10	3

Katılımcıların “Bilgiye erişimde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak öğrenmede özyönetimli ve bağımsız olduğunu düşünüyor musun? Sana neler hissettiriyor?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 14’te yer almaktadır.

Özyönetimli ve bağımsızım konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Kendi bildiğim konuysa kendi yöntemimle çözerim. Özyönetimli ve bağımsızım bu durumda.” (K1), “Birine bağımlı olmadan kendim yapabiliyorum.” (K2), “Yapabildiğim konular var, hepsini yapamam. Güzel yapabildiklerimde kendimi güçlü hissediyorum.” (K3), “Evet. Bağımlılığım yok. Kendi kafamda özgürüm istediğim şeyi araştırabiliyorum. Kendime kısıtlama getirmiyorum kendimi yönetebilirim.” (K4), “Kendi yaptığım şeylerde bağımsız olduğumu düşünüyorum. Öğrenme sürecinde bağımsızım. Kendi kendime öğrenebiliyorum.” (K5), “Bu konuda özyönetimli biriyim. Sabahlara kadar bilgiyi araştırabilirim ama buna ben karar veririm, bağımlı olarak değil.” (K7), “Bağımsızım, kimseye ihtiyaç duymadan kendimiz öğrenebiliyoruz.” (K8), “Kimsenin beni etkisi altına almasını istemem. Kendi kendini yönetirim, her şeye inanmam.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Özyönetimli ve bağımsız değilim konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Bazı şeylerde bağımsız olduğumu, bazılarında da dayatma olarak görüyorum. Bir haberi başka sitelerde okusam bile yanlı ve taraflı olarak olduğunu görüyorum. Bağımsız olduğumuzu düşünmüyorum.” (K5), “Değilim çünkü bir şeyi okumadan, bilmeden öğrenmemiz mümkün değilim. Bilgileri başkasından öğrendiğimiz için bağımsız değiliz. Öğrenirken bilmediğimiz için bağımsız değiliz. Ben bağımlıyım. Başkasına sorarım.” (K6), “Bağımsız olduğumu düşünemiyorum çok fazla bu aletlere bağımlıyım kendimi yönetemiyorum, olmazsa olmaz neredeyse. Onlar olmadan öğrenemiyorum.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Tablo 15. Geleneksel Bilgi Edinme Yöntemleri İle Dijital Ortam ve Araçlarla Bilgi Edinme Arasında Ne Tür Farklılık ve Benzerlikler Yer almaktadır?

Kodlar	Katılımcılar	f
Farklılık		
Kolay erişim	K4, K7, K8	3
Hız	K5, K6, K8	3
Daha fazla kaynak	K1, K2, K4	3
Bilginin teyidi	K1, K6	2
Görseller	K8, K9	2
Geniş kapsamlı	K5, K10	2
Daha fazla ve doğru bilgi	K1, K5	2
Bulut sistemi yedekleme	K2	1
Bilgi kirliliği / Dezenformasyon	K4	1
Ücretsiz	K3	1
Yazara erişim	K3	1
Çift yönlü iletişim	K10	1
Benzerlik		
Benzerlik yok	K2, K4, K5, K6, K10	5

Katılımcıların “Geleneksel bilgi edinme yöntemleri ile dijital ortam ve araçlarla bilgi edinme arasında ne tür farklılık ve benzerlikler yer almaktadır?” sorusuna verdikleri yanıtlar neticesinde oluşturulan kod birimleri Tablo 15’te yer almaktadır.

Belirtilen farklılıklarla ilgili olarak;

Kolay erişim konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Eskiden çok zordu ama şimdi çok rahat. Daha önce kısıtlıydı.” (K4), “Geçmişte bilgiye erişim çok zordu. Eskiden daha zordu bilgiye erişim, şimdi hemen ulaşıyorum.” (K7), “Eskiden bir şey araştırmak için okuyamazdın. Şimdi öyle değil, daha kolaylık var erişebiliyorsun. Daha hızlı ve daha rahat erişim var. Bilgi artık daha rahat eklenebiliyor, düzenlenebiliyor.” (K8) şeklinde belirtmişlerdir.

Hız konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Teknolojik aletler, yazılan kitaplar olduğu için öğrenme hızımız daha hızlı.” (K5), “Geleneksel araçlardan daha hızlı.” (K6), “Daha hızlı ve daha rahat erişim var.” (K8) şeklinde belirtmişlerdir.

Daha fazla kaynak konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Eskiden tek bir kaynak vardı şu anda birden çok fazla kaynak var.” (K1), “Geleneksel de aradığını her zaman bulamıyorsunuz. Sahaflara gitmek gerekiyordu. İnternette öyle değil. Her zaman sadece bir internet ücretiyle istediğine ulaşabiliyorsun. İnternet çok avantaj bizim için. Kitapları bile online okuyorum.” (K2), “Cep telefonu veya bilgisayarınızdan dünyadaki tüm kaynaklara ulaşabiliyorsunuz. Daha önce kısıtlıydı. Televizyon tek kanaldı şimdi binlerce kanal var. İnternette dijital platformlar var.” (K4) şeklinde belirtmişlerdir.

Bilginin teyidi konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Eskiye göre şu anki bilgi daha fazla ve doğru. Bilginin teyidinde farklılıklar var.” (K1), “Gelenekselde ünlü biri bir şey derse doğrudur, araştırma yok. Sadece okuyarak öğrenirdik. Şimdi denilen bir şey teyit edilebilir.” (K6) şeklinde belirtmişlerdir.

Görseller konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Eskiden yazı vardı görsel yoktu.” (K8), “Görsel hafıza daha fazla. Görsel hafızaya daha çok hitap ediyor. İstek uyandırıyor.” (K9) şeklinde belirtmişlerdir.

Geniş kapsamlı konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Geçmişteki dar kapsamlıydı şimdi geniş kapsamlı.” (K5), “Tüm dünyaya yayılması, insanlar arasında kültürel bir etkileşim sağlaması.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Daha fazla ve doğru bilgi konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Eskiye göre şu anki bilgi daha fazla ve doğru.” (K1), “O zamanlar araştırma tekniği yoktu. Denilen şeyleri kabul etmek zorunda kalınıyordu. Geçmişte körü körüne inanma, bağlanma varken, günümüzde araştırma yapıp öğrenebiliyoruz.” (K5) şeklinde belirtmişlerdir.

Bulut sistemi yedekleme konusunda; “Şimdi internette bulut sistemimde yedekliyorum. Oradan erişim daha kolay oluyor.” (K2), Bilgi kirliliği / Dezenformasyon konusunda; “Eskiye baktığımızda şu anda bilgi kirliliği var. Dezenformasyon var.” (K4), Ücretsiz olma konusunda; “Para farkı var. Ücretsiz okuyabiliyorsun.” (K3), Yazara erişim konusunda; “Dijitalde yazarına ulaşmak daha kolay oluyor. Yorumları aktarabiliyorsun.” (K3), Çift yönlü iletişim konusunda; “Şu an çift yönlü iletişim var. Konuşabiliyoruz, yorum yapabiliyoruz, soru sorabiliyoruz.” (K10) şeklinde katılımcılar belirtmişlerdir.

Belirtilen benzerliklerle ilgili olarak;

Benzerlik yok konusunda katılımcılar ifadelerinde; “Çok fazla benzerlik yok.” (K2), “Benzer bir tarafı kalmadı.” (K4), “Benzerlik olarak yok.” (K5), “Benzerlik yok, çok farklı birbirinden.” (K6), “Onlar eskide kalmış araçlar çok da benzerlik yok.” (K10) şeklinde belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular analiz edildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır. Katılımcılar bilgi ve bilgiye erişim ile ilgili verdikleri cevaplarda; “*Kütüphane, Kolay erişim, İnternet erişimi, Araştırma yapmak, Merak gidermek, Tecrübe, Uzman Kişiler, Yanlış bilgi ve Bilgi kirliliği*” ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; bilginin araştırma yapmak, merak gidermek ve tecrübe olarak ifade edildiği, bilgiye erişimde ise geçmişte kütüphanelere giderek, günümüzde ise teknoloji ve internet sayesinde istedikleri yerden ve saatte, istedikleri bilgiye ve uzman kişilere direk ulaştıklarını belirtmektedirler. Günümüzde bilgiye erişimin daha kolay olduğunu ama aynı zamanda çok fazla bilgi olduğu için internette yanlış bilgi ve bilgi kirliliği olduğu sonucu elde edilmektedir.

Katılımcılar bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma amacı ile ilgili verdikleri cevaplarda; “*Bir şey öğrenmek, Bilgiye erişim, Haber almak, Gündemi takip, İletişim, Doğrulama, Ödevleri yapmak, Araştırma yapmak, İşin uzmanına erişmek, Boş vakit değerlendirme*” ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda bilgi iletişim teknolojilerini; eğitim hayatları, gündem takibi, sosyal hayat ve iletişim gibi farklı amaçlar için kullandıkları sonucu elde edilmektedir.

Katılımcılar bilgiye erişimde kullandıkları kaynaklarla ilgili verdikleri cevaplarda; *“Tezlere, Makale, Dergi, Google Akademik, Üniversiteler, Kitap, İşin uzmanı, Kütüphane, Google, Dergipark, YÖK’ün sitesi, Haber siteleri, Wikipedia, Twitter”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; bilgiye erişim için basılı kaynaklar, kütüphane ve uzman kişiler de dahil olmak üzere, internet ortamında farklı birçok akademik kaynağı, araştırma ve haber sitelerini kullandıkları sonucu elde edilmektedir.

Katılımcılar bilgiye erişimde internette kaynak seçimi ile ilgili verdikleri cevaplarda; *“Kaynaklar, Makaleler, Wikipedia, Aramada ilk çıkan site, Üniversitelerin web siteleri, Resmi sayfalar, Dergipark, Google Akademi”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; kaynak seçimini akademik ağırlıklı kaynaklar üzerinden gerçekleştirdikleri sonucu elde edilmektedir.

Katılımcılar bilgiye erişimde dijital araçları bireysel veya arkadaşlarla birlikte kullanmayı tercih etme ile ilgili verdikleri cevaplarda; *“Bireysel, Arkadaşlarla, Farklı bakış açısı, Rahat, Güven, Bilgi paylaşımı, Teyit etmek, Fikir çatışması”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; bireysel tercih etme nedenleri olarak; rahat olması ve güvenilir bilgi olması, fikir çatışması yaşanması sonucu, arkadaşlarla tercih etme nedeni olarak; bilgiyi teyit etme imkanı, farklı bakış açıları öğrenme ve bilgi paylaşımı olanağı olması sonucu elde edilmektedir.

Katılımcılar bilginin doğruluğunu teyit etme ve yöntemleri ile ilgili verdikleri cevaplarda; *“Teyit.org, Uzman, Kaynak, kaynakça, Kitaplar, Edu.tr uzantılı sayfalar, Teyit mekanizması kullanmıyorum, Bloglar, Gruplar, Onaylı makaleler, Youtube”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; çoğunluk sayıda katılımcının bilgiyi birçok farklı akademik kaynak, kaynakça, web sitesi üzerinden ve uzman kişilerden teyit ettikleri, az sayıda katılımcının ise bilgiyi teyit etmediği sonucu elde edilmektedir.

Katılımcılar internette bilgi elde etmeye yönelik araştırma ve değerlendirme becerilerine sahip olup olmadıkları ile ilgili verdikleri cevaplarda; *“Becerilere sahip, Becerilere sahip değil, Araştırma becerisi, Teknik beceri”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; katılımcıların eşit sayıda beceriye sahip olduğu ve beceriye sahip olmadığı, sahip olunan becerilerin ise araştırma ve teknik beceriler olduğu sonucu elde edilmektedir.

Katılımcılar bilgiye erişimde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmanın avantajları ve dezavantajları ile ilgili verdikleri cevaplarda avantaj olarak; *“Bilgiye çabuk ve kolay erişim, Birden fazla bilgiye erişim, Uzmanlara erişim, Kaynaklara erişim, Teyit olanağı”* ve dezavantaj olarak *“Yalan veya yanlış bilgi, Boşa harcanan zaman, Doğru bilgiye erişim zorluğu, Bilgi kirliliği, Manipülasyon, Güvenlik, Sağlık, Hız, Bağımlılık”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; avantaj olarak erişim ve teyit olanaklarının, dezavantaj olarak bilgi odaklı sorunların, güvenlik, ruhsal ve bedensel açıdan ortaya çıkacak sorunların olduğu sonucu elde edilmektedir.

Katılımcılar bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak daha iyi öğrenip öğrenmedikleri ve nedenleri ile ilgili verdikleri cevaplarda; *“Daha iyi öğrendim, Farklı kaynaklara erişim, Güncel bilgiye ulaşma, Daha iyi öğrendiğimi düşünmüyorum, Hızlı öğrenme, Uzmanlara ulaşabilme, Farklı dillerde arama, Kitaplardan daha iyi öğrenme”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; farklı kaynaklara ve uzmanlara erişim ve güncel bilgiye ulaşma, hızlı ve farklı dillerde arama olanaklarının olması nedeniyle

çoğunluk sayıda katılımcının daha iyi öğrendiği, kitaplardan daha iyi öğrenilmesi nedeniyle az sayıda katılımcının daha iyi öğrendiğini düşünmediği sonucu elde edilmektedir.

Katılımcılar bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmayı sevip, sevmedikleri ve nedenleri ile ilgili verdikleri cevaplarda; *“Her türlü bilgiye erişim, Merak giderme, Hızlı ve pratik, Hayatı kolaylaştırma, Kullanmayı sevmiyorum, Farklı çözümlere ulaşma, Farklı dillerde arama, Odaklanma sorunu, Güncel bilgiler”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; bilgiye erişim olanaklarının kolay ve çeşitli olması nedeniyle katılımcıların büyük çoğunluğunun kullanmayı sevdikleri, odaklanma sorunu nedeniyle bir katılımcının kullanmayı sevmeyişi sonucu elde edilmektedir.

Katılımcıların bilgiye erişimde mobil teknolojileri kullanma potansiyeli ile ilgili verdikleri cevaplarda; *“Fazla kullanıyorum, Gerekğinde kullanıyorum”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; çoğunluk sayıda katılımcının mobil teknolojileri fazla kullandığı, diğer katılımcıların gerektiğinde kullandığı sonucu elde edilmektedir.

Katılımcıların bilgiye erişimde mobil teknolojileri ne sıklıkla ve ne şekilde kullandıkları ile ilgili verdikleri cevaplarda; *“Cep telefonu, Ödev ve araştırma için bilgisayar, Mobil çok kullanamıyorum, Tablet”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; çoğunluk sayıda katılımcının araç olarak cep telefonu ve ödev için bilgisayar kullandığı, ayrıca tabletin de kullandıkları araçlar içinde olduğu, bir katılımcının ise mobil kullanmayı çok tercih etmediği sonucu elde edilmektedir.

Katılımcıların bilgiye erişimde ve yeni şeyler oluşturmada gerekli olan teknik becerilere sahip olmaları ve kullandıkları yöntemlerle ilgili verdikleri cevaplarda; *“Sahibim, Office programları, Indizayn, Web sitesi, Blog, Sahip değilim, Wordpress, Autocat, Photoshop, Adopen, Watsapp”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; katılımcıların büyük çoğunluğunun teknik becerilere sahip oldukları, Office programları da dahil olmak üzere belirtilen teknik programları kullandıkları, bir katılımcının teknik beceriye sahip olmadığı sonucu elde edilmektedir.

Katılımcıların bilgiye erişimde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak öğrenmede özyönetimli ve bağımsız olup olmadıkları ile ilgili verdikleri cevaplarda; *“Özyönetimli ve bağımsızım, Özyönetimli ve bağımsız değilim”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; çoğunluk sayıda katılımcının özdenetimli ve bağımsız olduğunu düşündüğü, diğer katılımcıların öz denetimli ve bağımsız olduğunu düşünmediği sonucu elde edilmektedir.

Katılımcıların geleneksel bilgi edinme yöntemleri ile dijital ortam ve araçlarla bilgi edinme arasında ne tür farklılık ve benzerlikler olduğu ile ilgili verdikleri cevaplarda farklılık olarak; *“Kolay erişim, Hız, Daha fazla kaynak, Bilginin teyidi, Görseller, Geniş kapsamlı, Daha fazla ve doğru bilgi, Bulut sistemi yedekleme, Bilgi kirliliği / Dezenformasyon, Ücretsiz, Yazara erişim, Çift yönlü iletişim”* ve benzerlik olarak *“Benzerlik yok”* ifadelerini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda; farklılık olarak bilgiye erişimde ve bilgi kaynağında birçok özellik olduğu, benzerlik açısından ise geleneksel yöntemlerle benzer özellikler olmadığı sonucu elde edilmektedir.

Sonuç olarak Muş Alparslan Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü 2. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilen araştırma neticesinde, bilgiye erişimde dijital okuryazarlık kullanımı bağlamında, hayatımızın her alanında var olan bilgi ve iletişim teknolojilerinin, bilgi edinme sürecinde de öğrenciler

tarafından sıklıkla ve yoğunlukta kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Teknolojik tarihin içinde doğan, büyüten ve dijital yerli olarak ifade edilen üniversite öğrencileri, bilgiyi artık geleneksel yöntemlerden değil; daha hızlı, pratik, kolay, kapsamlı, doğrulanabilir bir ortam olarak değerlendirdikleri internet ortamlarından elde etmektedirler. Bilgiye erişimde teknolojik eğitim ve kullanım tecrübelerine sahip olan öğrenciler, yetenek ve becerileri sayesinde dijital okuryazarlık sürecinde bağımsız ve özyönetimli bireyler olarak var olmaktadır. Geçmişin bilgi edinme yöntemlerini daha zor, doğrulanması olmayan ve sınırlı erişim olarak belirten öğrenciler, günümüzün hızlı, kolay, çok kaynaklı, pratik, katılımcı ve avantajlı erişim imkanları sayesinde bilginin hem okuru hem de yazarı olduklarının bilincindedirler. Dijital okuryazar olarak bilinçli kaynak seçimi konusunda çok yetkin olmayan yeni nesil öğrenciler, bilginin teyidi konusunda bildikleri farklı veya klasik yöntem ve teknikleri kullanmaktadırlar. Geçmişte var olan basılı kitapların değerini de bilerek, kitap okuma ve bilgiye dijital ortamlarda erişme kolaylığını da kullanmaktadırlar. Bu bağlamda bilgiye erişimde dijital okuryazarlık kullanımında eksikliklerinin farkında olduklarını belirten öğrenciler, bilgi ve iletişim teknolojilerinin avantaj ve dezavantajlarının da farkındadırlar.

Bilgi okuryazarlığı ile ilgili yapılan çalışmalarda; bilgi okuryazarlığının kavramsal analizi (Kurbanoglu, 2010), toplumunda yaşam boyu öğrenme bağlamında bilgi okuryazarlığı (Gürdal, 2000) ve yaşamboyu öğrenme etkinliği bağlamında enformasyon okuryazarlığı (Tekgöz vd., 2010) konuları, akademik anlamda okuryazarlığın nasıl uygulandığı konusundaki çeşitli fikirleri ve bakış açılarını temsil etmektedir. Ayrıca bilgi okuryazarlık kavramının sadece ilköğretimde ve ortaöğretimde değil aynı zamanda üniversite öğrencileri için de çok önemli bir değer olduğu ve üniversite öğrencilerinin sahip olması gereken bir özellik olması gerekliliği görüşü literatürde önem verilen bir konudur (Bruce 1997; Bundy 2004; The American Library Association, 2015; Webber 2006).

Literatüre katkı sağlaması açısından farklı bir uygulama alanı olarak gerçekleştirilen bu çalışma, İletişim Fakültesi Gazetecilik bölümü öğrencilerinin bilgi okuryazarlık bakış açılarını dijital okuryazarlık bağlamında inceleyerek yeni bir bakış açısı ortaya koymaktadır. Çalışma sonucunda; benzer veya ilişkili konular bağlamında elde edilecek farklı ve genel sonuçlar için daha çok sayıda katılımcıdan oluşan bir çalışma grubu ile yeni bulgulara ulaşılması önerilmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı

“Bilgiye Erişimde Dijital Okuryazarlık Kullanımı: Muş Alparslan Üniversitesi Gazetecilik Bölümü 2. Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma” başlıklı makalemizin herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur. Yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

Baker, E. (2000). Integrating literacy and tool-based technologies. *Computers in the Schools*, 16(2), 73-89. https://www.researchgate.net/publication/233063466_Integrating_Literacy_and_Tool-Based_Technologies

- Barut, B., & Kurtbaş, İ. (2009). 2000 Yılı sonrası bazı Hollywood filmlerinde kullanılan ürün yerleştirme uygulamalarına “içerik analizi yöntemiyle” eleştirel bir bakış örnekleme film: “Die Another Day”. *Marmara İletişim Dergisi*, 14(14), 143-162. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2974>
- Bennett, L. (2014). Learning from the early adopters: developing the digital practitioner. *Research in Learning Technology* 22. https://journal.alt.ac.uk/index.php/rlt/article/view/1450/pdf_1
- Bilgiç, G. H., Duman, D., & Seferoğlu, S. S. (2011, 2-4 Şubat). *Dijital yerlilerin özellikleri ve çevrim içi ortamların tasarlanmasındaki etkileri* [İnönü Üniversitesi, Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri]. Malatya. https://ab.org.tr/ab11/kitap/bilgic_duman_AB11.pdf
- Brown, C. (2020). *Introduction to digital literacy*. (M. Schwartz, Ed.). *Digital citizenship toolkit* (s. 5-21). Pressbooks.
- Bruce, C. (1997). *Seven faces of information literacy in higher education*. file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/The_Seven_Faces_of_Information_Literacy.pdf
- Bundy, A. (2004). *Australia and New Zealand information literacy framework: Principles, standards, and practice*. Adelaide: Australian and New Zealand Institute for Information Literacy. <https://adbu.fr/wp-content/uploads/2013/02/Infolit-2nd-edition.pdf>
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Celepler Matbaacılık.
- Evering, L. C., & Moorman, G. (2012). Rethinking plagiarism in the digital age. *Journal of Adolescent & Adult Literacy International Reading Association*, 56(1), 35-44. https://www.academia.edu/36760454/Rethinking_Plagiarism_in_the_Digital_Age
- Gill, P., Stewart, K., Treasure, E., & Chadwick, B. (2008). Methods of data collection in qualitative research: Interviews and focus groups. *British Dental Journal*, 291-295. <file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/bdj.2008.192.pdf>
- Gilster, P. (1997). *Digital literacy*. Wiley Computer Pub.
- Günüç, S. (2011, 22-24 September). *Türkiye, dijital yerlilerde çalışan bellek ve çoklu görev*. [5th International Computer & Instructional Technologies Symposium] Elazığ. <https://studylibtr.com/doc/968512/dijital-yerlilerde-%C3%A7ali%C5%9Fan-bellek-ve-%C3%A7oklu-g%C3%B6rev>
- Gürdal, O. (2000). Yaşamboyu öğrenme etkinliği enformasyon okuryazarlığı. *Türk Kütüphaneciliği*, 14(2), 176-187. <http://www.tk.org.tr/index.php/tk/article/view/816>
- Jisc. (2011). *Developing digital literacies*. Briefing Paper in Support of JISC Grant Funding. <http://digitalfuturesoer3.pbworks.com/w/file/51851938/Briefingpaper.pdf>
- Kurbanoğlu, S. S. (2010). Bilgi okuryazarlığı: Kavramsal bir analiz. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(4), 723-747. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/812095>
- Lankshear, C., & Knobel, M. (2006). Digital literacy and digital literacies: Policy, pedagogy and research considerations for education. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 8-20. file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/Digital_Literacies_Policy_Pedagogy_and_Research_Co.pdf
- Lei, J. (2009). Digital Natives as preservice teachers: What technology preparation is needed? *Journal Of Computing In Teacher Education*, 25(3).

- file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/Digital_natives_as_preservice_teachers_What_techno.pdf
- Ng, W. (2012). Can we teach digital natives digital literacy? *Computers & Education*, 59(3), 1065-1078. https://ac.els-cdn.com/S0360131512001005/1-s2.0-S0360131512001005-main.pdf?_tid=ed849775-eb55-4c8a-9957-3bff2b194b72&acdnat=1522826182_c4180482b70c763835e8fabee6d8doc.
- Özel, N. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Değerlendirilmesi: Ankara Üniversitesi Örneği. *Bilgi Dünyası*, 17(2), 247-264. <https://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/65/59>
- Phuapan, P., Viriyavejakul, C. ve Pimdee, P. (2015). *Elements of digital literacy skill*. Paper presented at the 13th International Conference on Developing Real-Life Learning Experience: Lifelong Learning Skills in The 21st Century, Utah. file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/AIJSS_2015_154.pdf
- Prensky, M. (2001a). Digital natives, digital immigrants. *On The Horizon*, 9(5), 1-6. 2 <http://www.marcprensky.com/writing/prensky%20-%20digital%20natives,%20digital%20immigrants%20-%20part1.pdf>
- Prensky, M. (2001b). Digital natives, digital immigrants, Part II: Do they really think differently? *On the Horizon*, Vol. 9 No. 6, pp. 1-6. <https://doi.org/10.1108/10748120110424843>
- Prensky, M. (2009). H. Sapiens digital: from digital natives to digital wisdom. *Innovate. Journal of Online Education*, 5(3). <http://www.innovateonline.info/index.php?View=article&id=705>
- Seamans, N. H. (2001). *Information literacy: A study of freshman students' perceptions, with recommendations*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Virginia Polytechnic Institute and State Univ.
- Scanlon, P. M., & Neumann, D. R. (2002). Internet plagiarism among college students. *Journal of College Student Development*, 43, (3), 374-385. <https://eric.ed.gov/?id=EJ648447>
- Spires, H., & Bartlett, M. (2012). *Digital literacies and learning: Designing a path forward*. Friday Institute White Paper Series. NC State University. <https://www.fi.ncsu.edu/wp-content/uploads/media/2013/05/digital-literacies-and-learning.pdf>
- Strauss, A., & Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. SAGE Publications. <https://us.sagepub.com/en-us/nam/basics-of-qualitative-research/book235578>
- Teksöz, G., Şahin, E., & Ertepinar, H. (2010). Çevre okuryazarlığı, öğretmen adayları ve sürdürülebilir bir gelecek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(39), 307-32. <http://efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/480-published.pdf>
- The American Library Association. (2015). Framework for information literacy for higher education. American Library Association. <https://www.ala.org/acrl/sites/ala.org.acrl/files/content/issues/infolit/framework.pdf>
- Ünal, F. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeylerinin değerlendirilmesi. *Journal of International Social Research*, 8(41):1059-1059.

file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/SOSYAL_BILGILER_OGRETMEN_ADAYLARININ_BILGI_OKURYAZ%20(1).pdf

Webber, S. (2006) Information literacy standards and statements. *Association of College & Research Libraries*. <http://dis.shef.ac.uk/literacy/standards.htm>.

Yıldırım, Z. (2016). Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Becerileri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4(2), 133-153. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/567289>

Zurkowski, P. (1974). The information service environment relationships and priorities. *Washington, DC: National Commission of Libraries and Information Science*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED100391.pdf>

Extended Abstract

In addition to the use of digital tools in the digital world that has emerged with technology, the cognitive and technical skills required for accessing, using, and sharing digital content are included in all definitions of digital literacy. Digital literacy, which can be defined as the expression of reading and writing actions in the digital environment, is based on accessing information in the right channels by using the appropriate methods, producing the right information, and sharing it accordingly. With the development of technology, the characteristics of digital immigrants who try to establish a life order between the past and the present, and the digital natives whose lifestyles are determined by technology differ in many points. With the change of all these digital processes, the learning styles of today's students, who are accepted as digital natives, have also changed significantly. In the context of information literacy, access to information, sources of information, verification, critical thinking, and being conscious are very important and necessary. By transferring information to digital media, existence, production, and sharing with digital tools is also possible with the use of digital literacy. In the context of digital literacy, information literacy, access to information, and use of information are also significant. This study aims to determine how the new generation of students, who are expressed as digital natives in particular, use digital literacy in accessing information, and with which methods and tools they use it.

The data were collected after the permission of Muş Alparslan University Scientific Research and Publication Ethics Committee dated 30/05/2022 and numbered 51120. The study group of the research was determined as 10 students by using a convenience sampling method among 21 students who were officially registered and actively studying in the 2nd year of the Department of Journalism, Faculty of Communication in Muş Alparslan University in the 2020-2021 academic year.

In the research, the "Cross-sectional Research" method and semi-structured interview technique were used. In the semi-structured interview, 15 questions were asked to the participants and the answers given by the participants were analyzed in the research section. The data obtained in line with semi-structured interviews conducted in online face-to-face environments were evaluated by using the content analysis method. In-depth interviews were conducted through Zoom, which provides online face-to-face meetings. In keeping with the confidentiality of the studies, the names of the participants were defined with codes such as K1, K2, and K3.

When the findings obtained from the research were analyzed, the following conclusions were reached:

In the responses about information and access to information, the participants reported that knowledge is expressed in terms of research, curiosity, and experience, and they went to the libraries to access information in the past, but now they can directly access the information and experts from wherever and whenever they want thanks to easy access to technology and the Internet. It was also concluded that it is easier to access information

nowadays; however, there is also misinformation and information pollution on the Internet due to the abundance of information.

The responses about the purpose of using information and communication technologies concluded that they use information and communication technologies for different purposes such as education life, agenda tracking, social life, and communication.

From the responses about the sources they use to access information, it was concluded that they use many different academic resources, research, and news sites on the Internet, including printed sources, libraries, and experts, to access information.

Based on the responses about the selection of resources from the Internet in accessing information, it was concluded that they make the selection of sources based on academically weighted sources.

The responses concerning participants' preferences to use digital tools individually or together with friends to access information indicates that the reasons for preferring individual use of digital tools include being comfortable, having reliable information, and experiencing conflicts of opinion, whereas the main reason for preferring the use of digital tools with friends stems from the opportunity to confirm the information obtained as a result of the chance to learn from different perspectives and to share information.

The responses about the methods and issues of confirming the accuracy of the information revealed that the majority of the participants confirmed the information from many different academic sources, bibliographies, websites, and experts, while a small number of participants did not confirm the information.

In their responses about whether they have research and evaluation skills to obtain information from the internet, the participants reported that they have an equal number of skills and do not have the skills, while the skills are research and technical.

From the responses given by the participants about the advantages and disadvantages of using information and communication technologies in accessing information, it was concluded that access and confirmation opportunities can be regarded as advantages, while there are some disadvantages such as information-oriented problems as well as problems that may arise in terms of security, mental and physical aspects.

From the responses about whether they learned better by using information and communication technologies and the reason for this situation, it was concluded that the majority of the participants learn better due to the possibility of accessing different sources and experts, accessing up-to-date information, searching quickly in different languages, while a small number of participants do not think that they learn better because they learn better from books.

In their responses about whether they like or dislike using information and communication technologies and its reason, they stated that the majority of users like to use it because of the ease and variety of access to information, but a user does not like to use it due to the focusing problem.

In the light of the responses on the potential of using mobile technologies in accessing information, it was concluded that the majority of the participants use mobile technologies more than other users when necessary.

Based on the answers regarding how frequently and how they use mobile technologies to obtain information, it was revealed that the majority of the participants use mobile phones and computers for homework, while others use tablets, and a user does not choose to use mobile devices much.

Depending on the responses regarding the technical skills required for accessing information and creating new things as well as the methods employed, it was concluded that the vast majority of users have technical skills and use the specified technical programs including MS Office programs, and a user does not have technical skills.

From the responses about whether they are self-directed and independent in learning by using information and communication technologies in accessing information, it was concluded that the majority of the participants think that they are self-controlled and independent, while the other participants do not think so.

In the responses about differences and similarities between traditional methods of obtaining information and obtaining information through digital media and tools, the participants stated that they differ in terms of accessing information and the source of information, and they also reported that digital methods have no similarities with traditional methods.

As a result of the research carried out with 2nd-year students at the Department of Journalism, Faculty of Communication in Muş Alparslan University, it was revealed that information and communication technologies, which exist in all areas of our lives, are frequently and intensely used by students in the process of obtaining information in the context of using digital literacy in accessing information. Students, who have technological education and experience in accessing information, exist as independent and self-autonomous individuals in the digital literacy process thanks to their abilities and skills. Students who stated that obtaining information in the past was more difficult, unverified, and limited access are now aware that they are both readers and writers of information as a result of today's fast, easy, multi-source, practical, participatory, and advantageous access opportunities. In this vein, students who reported that they are aware of their deficiencies in the use of digital literacy in accessing information are also aware of the advantages and disadvantages of information and communication technologies. It is recommended to obtain results from different contexts on similar or related issues to reach new findings with a study group consisting of more participants.

2740 · Atıf / Citation: Yazıcı, T. (2023). Bilgiye erişimde dijital okuryazarlık kullanımı: Muş Alparslan Üniversitesi Gazetecilik bölümü 2. sınıf öğrencileri üzerine bir araştırma. ODÜSOBIAD, 13(3), 2709-2740, Doi: 10.48146/odusobiad.1186489

